

COMPTE-RENDUS

Mieczysław Gajos

Université de Łódź
migaj@wp.pl

Jak zmotywować uczniów i studentów do rozpoczęcia i kontynuowania nauki języka francuskiego? Sprawozdanie z I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Francuski drogą do sukcesu”, Łódź, 1-2 kwietnia 2016

Comment motiver les élèves et les étudiants à commencer et à continuer l'apprentissage du français ? Compte rendu de la 1re Conférence Nationale « Le français une voie vers le succès », à Łódź du 1er au 2 avril 2016

RÉSUMÉ – Depuis plusieurs années, le statut de la langue française dans le monde par rapport à d'autres langues européennes perd de son importance. L'anglais qui est devenu la *lingua franca* du XXIe siècle occupe une place exceptionnelle dans tous les domaines et secteurs de notre vie quotidienne et professionnelle. Il en est de même pour le secteur éducatif où l'anglais garde sa position privilégiée et il est enseigné en tant que première langue étrangère aussi bien dans les écoles maternelles que dans les grandes écoles. Au moment où les élèves et les étudiants sont invités à choisir une autre langue étrangère, ils choisissent rarement le français. Pourtant, sur le marché du travail, la connaissance du français peut augmenter les chances des jeunes pour qu'ils trouvent un bon emploi. Comment donc motiver les élèves de l'enseignement primaire et secondaire, et les étudiants de l'enseignement supérieur à commencer, puis à continuer l'apprentissage du français ? Les chercheurs et les enseignants qui ont participé au colloque national qui s'est déroulé du 1er au 2 avril 2016 à l'École polytechnique de Łódź (Centre de langues vivantes et Centre de formation internationale) ont partagé leurs expériences dans le domaine de l'enseignement et de l'apprentissage du FLE en Pologne en essayant de trouver des réponses satisfaisantes à la question ci-dessus. L'auteur de l'article propose un compte-rendu détaillé du déroulement de ce colloque et une approche de quelques solutions méthodologiques innovantes dans le domaine de la didactique du FLE qui ont pour objectif de faire motiver les étudiants tout en répondant à leurs intérêts et à leurs besoins professionnels.

MOTS-CLÉS – français langue étrangère, formation professionnelle, enseignement / apprentissage, motivation, succès

Wstęp

Biorąc pod uwagę fakt, że język angielski jest w dzisiejszych czasach traktowany jako pierwszy język obcy, niektórzy mówią nawet, że jest łaciną XXI wieku, konieczność wyboru, nauki i znajomości jeszcze jednego lub nawet kilku innych języków wydaje się być oczywista. W dobie otwartych granic, silnych tendencji do integracji społeczeństw oraz wielojęzyczności funkcjonującej

powszechnie w przedsiębiorstwach, firmach, instytutach badawczych i innych jednostkach zatrudniających specjalistów z różnych krajów, znajomość przynajmniej dwóch, a jeszcze lepiej trzech języków obcych, staje się koniecznością, aby móc efektywnie zaistnieć na rynku pracy. Jak wynika z danych zamieszczonych na stronie internetowej Ambasady Republiki Francuskiej w Warszawie¹, Francja, która pozostaje piątą potęgą ekonomiczną świata, jest jednym z największych inwestorów w Polsce. W *Raporcie CCIFP i KPMG*² z 2014 roku, czytamy między innymi: „KPMG szacuje, że realna wartość inwestycji francuskich w Polsce w 2012 roku sięgała 98,7-103,2 mld zł. Francuscy inwestorzy angażują się w Polsce przede wszystkim w przetwórstwo przemysłowe (jedna trzecia inwestycji), handel (17% inwestycji) oraz informację i komunikację (13% inwestycji).” Marki francuskie są powszechnie rozpoznawalne przez polskie społeczeństwo, a kultura i język francuski wciąż wzbudzają pozytywne emocje i są dobrze odbierane. W tym kontekście ciągle dziwi niechęć do nauki języka francuskiego, który jest postrzegany jako wyjątkowo trudny, o dużym stopniu złożoności na poziomie wszystkich jego podsystemów. Z jednej strony, Polakom podoba się brzmienie języka francuskiego, jego melodyjność, a z drugiej pokutuje przekonanie, że fonetyka tego języka jest wyjątkowo trudna, ze względu na występowanie wielu głosek, których brak jest w języku polskim. Również ortografia francuska, z niewymawianymi literami, różnymi sposobami zapisywania tych samych głosek, dziwnymi kombinacjami liter, wymyślnymi znakami diakrytycznymi, uważana jest jako szczególnie skomplikowana i niemożliwa do opanowania w krótkim czasie. „Język, w którym inaczej się pisze, niż się mówi, to język nie dla mojego dziecka” – argumentował rodzic dziecka szkoły podstawowej, w której proponowano nauczanie języka francuskiego jako języka drugiego. Na temat leksyki, a zwłaszcza gramatyki też urosło wiele mitów sytuujących język francuski pośród języków wyjątkowo złożonych i wymagających wiele czasu na jego poprawne przyswojenie. Mity i stereotypy dotyczące zawilóści języka francuskiego oraz jego niskiej przydatności we współczesnym świecie pokutują od szkoły podstawowej, poprzez gimnazja, licea, aż po szkoły wyższe.

Jak zmotywować uczniów i studentów do rozpoczynania i kontynuowania nauki języka francuskiego? Na to pytanie próbowali znaleźć odpowiedź uczestnicy ogólnopolskiej konferencji naukowej „Francuski drogą do sukcesu” zorganizowanej w dniach 1-2 kwietnia 2016 roku przez Centrum Językowe oraz Centrum Kształcenia Międzynarodowego Politechniki Łódzkiej. Ciekawa formuła konferencji, a przede wszystkim prezentowane na niej poglądy, opinie i rozwiązania o charakterze praktycznym, zmotywowały mnie do opracowania szczegółowej relacji i podzielenia się doświadczeniami nauczycieli romanistów w zakresie promowania języka francuskiego i umacniania jego pozycji w polskim systemie edukacyjnym. Celem tej publikacji jest omówienie programu i przebiegu

¹ <http://www.ambafrance-pl.org/Ekonomia>

² http://ccifp.pl/wp-content/uploads/2014/07/CCIFP_RAPPORT_PL_WWW.pdf.

konferencji oraz przybliżenie niektórych ciekawych rozwiązań metodyczno-organizacyjnych proponowanych przez uczestników zorganizowanej sesji naukowo-dydaktycznej.

1. Założenia konferencji, jej organizacja i uczestnicy

W czasach zdominowania polskiego systemu edukacji przez język angielski, którego popularność wysuwa go na pierwsze miejsce spośród wszystkich języków proponowanych w polskich szkołach, na każdym poziomie kształcenia, ale także w kontekście zaleceń Rady Europy, która postuluje realizację polityki językowej zachęcającą do posługiwania się przynajmniej dwoma językami obcymi, zorganizowanie ogólnopolskiej konferencji na temat roli języka francuskiego w świecie, Europie i Polsce wydaje się być w pełni uzasadnione i potrzebne. Zachęcenie do rozważań na temat obecnej sytuacji języka francuskiego w polskim systemie oświatowym, pobudzenie do refleksji nad sposobami rozbudzania motywacji do jego nauczania i uczenia się, przegląd doświadczeń w zakresie sprawdzonych, skutecznych sposobów podnoszenia efektywności procesu nauczania i uczenia się języka francuskiego przyświecało idei zorganizowania ogólnopolskiej konferencji romanistów w Łodzi.

Celem organizatorów konferencji było ukazanie miejsca jakie zajmuje we współczesnym świecie język francuski, a przede wszystkim ukazanie, jakie możliwości stwarza znajomość tego języka przy wyborze studiów czy późniejszej karierze zawodowej. Konferencja miała być także płaszczyzną do spotkania i wymiany doświadczeń przedstawicieli środowiska romanistycznego zajmującego się teoretycznymi i praktycznymi aspektami procesu nauczania i uczenia się języka francuskiego jako języka obcego. Mocną stroną programu konferencji była możliwość zapoznania się z różnorodnymi, nowoczesnymi metodami i technikami nauczania języków, które sprzyjają podniesieniu motywacji uczących się oraz zwiększaniu efektywności przyswajania języka obcego, co z pewnością sprzyja w osiągnięciu sukcesu.

W konferencji wzięło udział około siedemdziesiąt osób. W sumie, w ciągu dwudniowej sesji, zaplanowano dwadzieścia wystąpień w formie komunikatów, prezentacji, lekcji na żywo i warsztatów. Uczestnikami konferencji byli przede wszystkim nauczyciele języka francuskiego ze szkół podstawowych, gimnazjów, liceów oraz szkół wyższych, zwłaszcza uczelni politechnicznych, w których nauczanie języków odbywa się w systemie lektoratowym, najczęściej od poziomu A2 lub B1. Wśród przedstawicieli szkolnictwa wyższego znaleźli się także pracownicy naukowo-dydaktyczni łódzkiej romanistyki.

Oprócz nauczycieli reprezentujących różne szczeble kształcenia w Polsce, na konferencji obecni byli goście zagraniczni, między innymi nauczyciele akademicy Université de Technologie de Compiègne, uczelni która realizuje

wspólne programy badawczo-dydaktyczne z Centrum Kształcenia Międzynarodowego IFE (International Faculty of Engineering) Politechniki Łódzkiej. W CKM IFE PŁ, część kształcenia na kierunkach technicznych odbywa się w językach obcych, w tym także w języku francuskim. Absolwenci tych kierunków otrzymują nie tylko nowoczesne, rzetelne wykształcenie inżynierskie, ale także solidne, ogólne i specjalistyczne wykształcenie językowe, które pozwala im na odbycie części studiów w uczelniach partnerskich za granicą oraz ułatwia późniejsze swobodne poruszanie się w środowisku zawodowym, rozpoczynanie i rozwijanie kariery w firmach z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce i innych krajach Europy czy nawet świata. Licencyjne studia inżynierskie w języku francuskim prowadzone są na kierunku zarządzanie i inżynieria produkcji (Gestion et Technologie). Ciekawym pomysłem ze strony organizatorów konferencji było włączeniu studentów IFE w jej przygotowanie. O moderowanie poszczególnych sesji poproszono nie, jak to zwykle bywa na konferencjach, pracowników naukowych uczelni, ale studentów, którzy dość swobodnie posługiwali się językiem francuskim, dając tym samym dowód wysokiego poziomu kształcenia językowego prowadzonego w IFE.

W konferencji wzięli również udział lektorzy Alliance Française w Łodzi, przedstawiciele Stowarzyszenia Łódzkie Bardziej Francuskie, konsultanci z Wojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Łodzi, a także reprezentanci wydawnictw specjalizujących się w opracowywaniu materiałów do nauczania języka francuskiego jako języka obcego.

Konferencja „Francuski drogą do sukcesu” odbyła się pod patronatem honorowym Ambasady Francji w Warszawie, Władz Rektorskich Politechniki Łódzkiej oraz Stowarzyszenia Akademickich Ośrodków Nauczania Języków Obcych w Łodzi.

2. Przebieg konferencji, problematyka wystąpień i prezentacji

Uroczystości otwarcia konferencji dokonali dr Magdalena Nowacka, kierownik Centrum Językowego Politechniki Łódzkiej oraz Prorektor ds. Edukacji Politechniki Łódzkiej, prof. dr hab. inż. Sławomir Wiak. Otwierając konferencję, organizatorzy podkreślili rolę języka francuskiego w społeczeństwach, których gospodarka oparta jest na wiedzy. Podkreślili znaczenie tego typu spotkań nauczycieli języków obcych dla doskonalenia zawodowego, wymiany poglądów, opinii, a przede wszystkim doświadczeń.

Głos zabrała również Alicja Bień, Konsul Honorowy Francji w Łodzi, która podkreśliła rolę języka francuskiego w świecie nauki i biznesu, życząc zebranym, aby forum dyskusyjne na temat języka francuskiego jako klucza do osiągnięcia sukcesu przyniosło jak najlepsze rezultaty zarówno na płaszczyźnie

wymiany i wzbogacania własnych doświadczeń, jak i promocji języka francuskiego w polskich szkołach na wszystkich szczeblach nauczania.

Aby lepiej przybliżyć uczestnikom konferencji, miejsce, w którym ona się odbywała, dr Dorota Piotrowska, pełniąca funkcję zastępcy dyrektora Centrum Kształcenia Międzynarodowego PŁ, przedstawiła w sposób syntetyczny historię działalności IFE. W dalszej części swojego wystąpienia, skupiła uwagę odbiorców na współczesnych aspektach kształcenia studentów CKM PŁ, podkreślając miejsce i znaczenie studiów francuskojęzycznych na łódzkiej politechnice. Przygotowana prezentacja pozwoliła uczestnikom na zapoznanie się z funkcjonowaniem IFE oraz z realizowanymi w Centrum programami kształcenia zawodowego i językowego, które uwzględniają w pełni potrzeby studentów, oferując im możliwość odbycia części studiów i staży w ośrodkach zagranicznych. Ciekawe były również informacje na temat odnajdywania się absolwentów IFE na rynku pracy oraz ich karier zawodowych po zakończonym cyklu kształcenia na Politechnice Łódzkiej.

W dalszej części spotkania inauguracyjnego głos zabrał dr Grégoire Brault, Dyrektor Alliance Française w Łodzi, pełniący równocześnie funkcję Delegata Generalnego AF w Polsce. W swoim wystąpieniu skupił się przede wszystkim na zaprezentowaniu uczestnikom konferencji statusu języka francuskiego w świecie poprzez sieć ośrodków Alliance Française rozsianych na wszystkich kontynentach. Aktualnie sieć Alliance Française obejmuje przeszło sto trzydzieści krajów, gdzie w około ośmiuset centrach AF, 500 000 studentów uczy się języka francuskiego. Z wystąpienia Delegata Generalnego AF w Polsce wynikało, że największe zainteresowanie językiem francuskim obserwujemy obecnie w krajach Ameryki Łacińskiej, gdzie w 208 ośrodkach AF uczy się przeszło 167 tysięcy słuchaczy. Dla porównania, w Europie, w 255 ośrodkach na zajęcia z francuskiego uczęszcza około 86 tysięcy osób. Na uwagę zasługuje również fakt zainteresowania intensywną nauką języka francuskiego w krajach azjatyckich. Tendencja ta szczególnie mocno zarysowuje się ostatnio w Chinach, które już weszły bądź chcą wejść w najbliższej przyszłości na rynki frankofońskich państw Afryki, w których język francuski jest głównym narzędziem komunikacji nie tylko w życiu codziennym, ale i w gospodarce. W Azji wraz z Oceanią rozmieszczonych jest 118 ośrodków AF, w których uczy się circa 100 tysięcy studentów. Wzrost liczby słuchaczy języka francuskiego w strefie wpływów anglosaskich i dominacji języka angielskiego w tej części świata jest wielce znaczący.

Wystąpienie dra Grégoire'a Braulta było także okazją do zaprezentowania działalności dydaktyczno-kulturalnej łódzkiego ośrodka Alliance Française, mającego swoją siedzibę w centrum miasta, na terenie odrestaurowanego, pofabrycznego, łódzkiego centrum handlowo-kulturalnego „Manufaktura”.

Na zakończenie części inauguracyjnej wystąpiły mgr Barbara Kownacka-Maciaszek, wiceprezes Stowarzyszenia Łódzkie Bardziej Francuskie, oraz mgr Joanna Bechcińska z WODN w Łodzi.

Stowarzyszenie Francuskie Bardziej Francuskie to stosunkowo młoda organizacja, skupiająca nauczycieli romanistów regionu łódzkiego, która działa na rzecz promocji języka francuskiego w szkołach całego województwa łódzkiego od 2014 roku. Celem Stowarzyszenia jest propagowanie kultur państw francuskiego obszaru językowego, wzmacnianie pozycji języka francuskiego w szkołach poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konkursów, wystaw, lekcji otwartych z udziałem rodzimych użytkowników języka oraz projektów zachęcających uczniów do rozpoczynania i kontynuowania nauki języka francuskiego. Stowarzyszenie jest także partnerem w rozmowach z przedstawicielami łódzkich władz terytorialnych i oświatowych, od których w znacznym stopniu zależy polityka językowa w szkołach regionu.

Barbara Kownacka-Maciaszek skupiła się na przybliżeniu słuchaczom formalnej strony działalności Stowarzyszenia, jego form aktywności adresowanych zarówno do uczniów, jak i do nauczycieli. W bardzo przystępny i interesujący sposób zaprezentowała realizowane w ostatnim czasie projekty: Festiwal Frankofonii w regionie łódzkim oraz program wymiany młodzieżowej realizowanej pomiędzy liceami z Łodzi i Theux w zachodniej, walońskiej Belgii, w prowincji Liège. Młodzież z Belgii odwiedziła Łódź w 2015 r., a łódzcy licealiści pojechali z rewizytą na tygodniowy pobyt w marcu 2016 r.

Na bazie wcześniejszych inicjatyw i działań Stowarzyszenia Łódzkie Bardziej Francuskie, powstał projekt edukacyjny „Łódzkie wielojęzyczne”, którego założenia przedstawiła uczestnikom konferencji mgr Joanna Bechcińska. W swoim wystąpieniu omówiła szczegółowo nowatorskie działania promujące nauczanie i uczenie się różnych języków obcych. Chodzi między innymi o „I Przegląd Prezentacji Osiągnięć i Sukcesów”. Autorzy prac konkursowych zrealizowanych w formie krótkiego materiału filmowego mają za zadanie zaprezentować swoje autorskie, oryginalne działania związane z organizacją i realizacją nauczania języków obcych na terenie swojej placówki oświatowej. Organizatorom projektu chodzi o wypromowanie inspirujących działań, wartych rozpowszechnienia w pozostałych szkołach regionu łódzkiego. Projekt realizowany wspólnie przez WODN w Łodzi i Stowarzyszenie ŁBF jest adresowany do nauczycieli i uczniów wszystkich typów szkół oraz przedszkoli.

Neuropedagogika, odmieniana ostatnio przez wszystkie przypadki, zajmuje się badaniami z zakresu budowy i funkcjonowania mózgu w kontekście możliwości ich przeniesienia na grunt działalności dydaktycznej, w celu usprawnienia procesu nauczania i uczenia się. To w najnowszych odkryciach z zakresu neurologii i ich aplikacji na potrzeby nauk pedagogicznych upatruje się obecnie szans na optymalizację procesu dydaktycznego. Na pytanie czy i na ile badania z zakresu neuropedagogiki mogą być przydatne dla nauczycieli języków obcych, próbowała udzielić odpowiedzi dr Renata Jagodzińska, adiunkt w Społecznej Akademii Nauk z Łodzi. W swoim wystąpieniu zatytułowanym „Jaka lekcja, jaki nauczyciel, czyli w czym nauczycielowi języka francuskiego może pomóc

neurodydaktyka?” prelegentka przybliżyła w pierwszej kolejności podstawy wiedzy neuropedagogicznej, które stały się następnie przyczynkiem do rozważań na temat nowoczesnej dydaktyki języków obcych. Przedstawione przez autorkę refleksje dotyczące twórczych i inspirujących metod pracy wykorzystujących cały potencjał mózgu człowieka mogą znaleźć zastosowanie na każdym poziomie nauczania języka, niezależnie od wieku uczących się oraz ich poziomu językowego.

Problematyka dotycząca nauczania języka francuskiego jako obcego na poziomie akademickim była przedmiotem wystąpień mgra Jarosława Nieszczółkowskiego, wykładowcy języka francuskiego w Centrum Języków Obcych Politechniki Gdańskiej, dr Katarzyny Marchel ze Studium Języków Obcych Politechniki Warszawskiej, mgr Hanny Mieszkowskiej, starszego wykładowcy w Szkole Języków Obcych Uniwersytetu Warszawskiego oraz mgr Ewy Poterałowicz, która jest starszym wykładowcą języka francuskiego w Studium Języków Obcych Politechniki Wrocławskiej.

Wykładowcy zwrócili uwagę na dość niskie zainteresowanie językiem francuskim wśród studentów ich uczelni co powoduje trudności w skompletowaniu grup o jednakowym poziomie językowym. W najmniejszym stopniu problem ten dotyczy Szkoły Języków Obcych UW, gdyż pośród osób wybierających lektorat z języka francuskiego znajduje się dość liczna grupa studentów obcokrajowców studiujących na warszawskiej uczelni w ramach programu Erasmus. Zwrócono także uwagę na brak możliwości rozpoczynania nauki języka od poziomu A1 oraz na zbyt krótki okres kształcenia językowego, co nie sprzyja osiągnięciu efektów kształcenia w stopniu w pełni zadawalającym zarówno wykładowców jak i studentów. Niemniej czynione są usilne starania w celu „przyciągnięcia studentów” i ich zatrzymania w grupach z językiem francuskim poprzez stosowanie bardzo ciekawych form nauczania. Uczestnicy konferencji wykładający język francuski w szkołach wyższych podzielili się swoimi autorskimi pomysłami, które wykorzystują w pracy ze studentami.

Hanna Mieszkowska w swoim wystąpieniu „Reportaż drogą do sukcesu” mówiła o wykorzystywaniu reportażu jako gatunku wypowiedzi sprzyjającej przyswajaniu języka obcego, rozwijaniu motywacji i integracji studentów w grupie. Uczestnicy konferencji mieli możliwość nie tylko wysłuchać prelegentki, która z zaangażowaniem opowiadała o swojej pracy, o sposobach aktywizowania studentów i osiągniętych wynikach, ale również obejrzeli film, który ukazywał opinie studentów biorących udział w zajęciach z języka francuskiego prowadzonych „metodą reportażową”. Studenci pochodzący z różnych krajów w swobodny sposób prezentowali swoje uwagi na temat skuteczności proponowanego przez ich lektorkę rozwiązania metodycznego. Hanna Mieszkowska podkreślała, że sukcesu swoich działań metodycznych upatruje w zaufaniu jakim obdarzają ją studenci, którzy uczestniczą w jej zajęciach bardzo aktywnie i „przychodzą po coś więcej niż po zaliczenie przedmiotu.”

„Poszukiwanie francuskiego charme’u i oryginalności w tekstach technicznych” było z kolei tematem wystąpienia Ewa Poterałowicz z Politechniki Wrocławskiej. Autorka zaprezentowała stworzone przez siebie, bardzo oryginalne i ciekawe materiały dydaktyczne, które wykorzystuje na zajęciach języka francuskiego specjalistycznego w międzywydziałowych grupach technicznych na poziomie B2+. Przybliżają one studentom nie tylko język i terminologię specjalistyczną, ale stanowią także doskonałe źródło informacji ilustrujące rozwój francuskiej myśli technologicznej. Usytuowanie opracowanych materiałów dydaktycznych w konkretnych realiach, świetnie udokumentowanych zdjęciami, pozwala na pracę nad językiem technicznym w powiązaniu z treściami dotyczącymi rozwoju cywilizacyjno-kulturowego Francji. Podręcznik dostępny jest na platformie edukacyjnej Politechniki Wrocławskiej i może być wykorzystywany zarówno do pracy na zajęciach grupowych jak i do pracy indywidualnej. Szkoda, że materiały te nie są dostępne powszechnie i nie mogą być wykorzystywane w innych uczelniach. Biorąc pod uwagę wartość merytoryczną i metodyczną opracowanego skryptu, może warto byłoby pomyśleć o jego upowszechnieniu w formie publikacji dostępnej powszechnie na rynku podręczników. Można byłoby także zaproponować opublikowanie scenariuszy zajęć na stronie internetowej SJO Politechniki Wrocławskiej lub na łamach czasopism specjalistycznych adresowanych do nauczycieli i lektorów języków obcych.

Równie ciekawe było wystąpienie Katarzyny Marchel z Politechniki Warszawskiej: „Francuski na Politechnice – potrzeby studentów kluczem do ich motywowania do nauki języka”. Prelegentka mówiła o tym w jaki sposób wykorzystuje w swojej pracy dydaktycznej innowacyjne projekty językowo-techniczne, rozwijające kreatywność i motywację słuchaczy. Uzasadniając wybór tej formy pracy ze studentami na zajęciach z języka francuskiego, podkreślała bardzo mocno konieczność uwzględnienia w programowaniu kursu językowego studentów studiów politechnicznych ich potrzeb zawodowych, które w znacznym stopniu determinują dobór środków językowych, będących przedmiotem procesu nauczania i uczenia się języka obcego. Wystąpienie było ilustrowane konkretnymi projektami językowo-technicznymi, które powstały w ramach zajęć prowadzonych przez Katarzynę Marchel.

Swoimi obserwacjami i doświadczeniami w pracy ze studentami Politechniki Gdańskiej podzielił się Jarosław Nieszczółkowski, który jest jedynym wykładowcą języka francuskiego w Centrum Języków Obcych PG. Bardzo słabe zainteresowanie studentów językiem francuskim, skłoniło autora wystąpienia „Jak nie wystraszyć studentów na pierwszych zajęciach z języka francuskiego” do przeprowadzenia badania ankietowego na temat postrzegania języka francuskiego przez studentów oraz ich motywacji do nauki tego języka. Z wyników ankiet przeprowadzonych w grupie studentów Politechniki Gdańskiej, wynika że nawet osoby, które potencjalnie byłyby zainteresowane nauką języka francuskiego, nie wybierają go ze względu na pokutujące w naszym społeczeństwie

przekonanie, że język francuski jest językiem wyjątkowo trudnym. Stereotypy na temat trudności francuszczyzny zostały zilustrowane przez prelegenta konkretnymi wynikami i przykładami. Najwięcej osób obawia się trudności z gramatyką i ortografią francuską, również fonetyka tego języka budzi strach w studentach, którzy stoją przed wyborem lektoratu z języka obcego. Jak zachęcić studentów do wyboru języka francuskiego i jak sprawić by pozostali w grupach z językiem francuskim? Na to pytanie prelegent starał się odpowiedzieć w dalszej części swojego wystąpienia, skupiając się przede wszystkim na motywacyjnych aspektach procesu nauczania i uczenia się języka. Mocno podkreślał rolę lektora jako osoby, która własną postawą powinna zachęcać swoich studentów do aktywnego włączenia się w proces odkrywania i poznawania języka francuskiego. Warto uzmysłowić studentom, że język francuski podobnie jak niemiecki, włoski czy hiszpański jest bardzo przydatnym narzędziem komunikowania się we współczesnym świecie, a jego znajomość ułatwia odnalezienie się na rynku pracy.

Problematyka nauczania języka francuskiego w szkołach średnich była przedmiotem wystąpień mgr Anny Żądło-Sobiepańskiej, mgr Magdaleny Łodwig-Lisowskiej, mgr Beaty Olczyk, mgra Jakuba Pieniążka oraz mgr Agnieszki Paciej-Motyl. Przygotowane prezentacje, warsztaty i lekcje otwarte z udziałem młodzieży gimnazjalnej oscylowały wokół sprawdzonych, autorskich rozwiązań metodycznych wykorzystywanych na lekcjach języka francuskiego w gimnazjach i liceach.

Na zajęciach warsztatowych „Nauczanie języka francuskiego metodą projektów” poprowadzonych przez mgr Annę Żądło-Sobiepańską, uczestnicy konferencji mogli prześledzić na konkretnych przykładach etapy realizacji zajęć językowych z wykorzystaniem metody projektowej. Na podstawie zaprezentowanych wyników osiągniętych przez uczniów, osoby biorące udział w warsztatach miały również możliwość ewaluacji przydatności projektów w rozwijaniu autonomii uczenia się i podnoszeniu motywacji uczniów zaangażowanych bezpośrednio w powstawanie konkretnych prac, będących owocem ich własnych poszukiwań, pomysłowości i realizacji na wszystkich etapach ich tworzenia. Proces kreowania samodzielnego lub zespołowego, rozwijanie samodzielności, uczenie się odpowiedzialności za powierzone zadania, a także konieczność działania w języku docelowym w ramach projektu są niewątpliwie najcenniejszymi zaletami metody projektowej, o czym mogli się przekonać uczestnicy warsztatów, po przeanalizowaniu konkretnych przykładów projektów, które mgr Anna Żądło-Sobiepańska zrealizowała ze swoimi uczniami z Publicznego Gimnazjum nr 1 w Łodzi.

Z kolei, w trakcie zajęć warsztatowych przygotowanych i poprowadzonych przez mgra Jakuba Pieniążka, uczestnicy poznawali zasady realizacji tzw. „lekcji odwróconej”. Autor warsztatu próbował udzielić odpowiedzi na pytanie: „Jak wykorzystać metodę lekcji odwróconej w nauczaniu języka francuskiego na III etapie edukacyjnym?” Odwrócenie tradycyjnego modelu dydaktycznego z do-

minującą rolę nauczyciela i oddanie inicjatywy uczniowi wspomaganemu w szerokim zakresie przez nowe technologie informacyjno-komunikacyjne żywo zainteresowały nauczycieli biorących udział w zajęciach. Na podstawie prezentacji przygotowanej na podstawie własnych doświadczeniach prelegenta, uczestnicy warsztatu mogli przekonać się o atrakcyjności „lekcji odwróconej” i o jej motywacyjnym wpływie na proces uczenia się języka obcego, zdobywanie umiejętności komunikacyjno-językowych oraz rozwijanie autonomii ucznia.

Równie ciekawie wypadły zajęcia warsztatowe poprowadzone przez mgr Agnieszkę Paciej-Motyl z Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Sosnowcu. Autorka warsztatu skupiła uwagę swoich słuchaczy na praktycznych aspektach wykorzystywania różnorodnych dokumentów autentycznych na lekcjach języka francuskiego przydatnych w rozwijaniu sprawności poprawnego mówienia w języku obcym. Zaprezentowane dokumenty i sposoby ich eksploatacji na zajęciach językowych mogą stanowić pewien wzór i być punktem wyjścia do poszukiwania własnych rozwiązań, adekwatnych do wieku i potrzeb uczących się.

Bardzo interesującą formą ilustracji wykorzystywania metod aktywizujących w procesie glottodydaktycznym były lekcje otwarte. Jedną z nich, na temat: „La géographie de la France” przygotowały i przeprowadziły nauczycielki z I Gimnazjum w Zgierzu, mgr Magdalena Łodwig-Lisowska oraz mgr Beata Olczyk.

Druga lekcja otwarta została przeprowadzona z uczniami Szkoły Podstawowej ABiS w Łodzi. W pierwszej części spotkania, autorka scenariusza zajęć, mgr Paulina Oczkowska-Korpecka przybliżyła metodyczne rozwiązania pedagogiki planu daltońskiego, który wdrożyła na swoich lekcjach języka francuskiego. Zaprezentowała samodzielnie opracowane i stosowane w codziennej praktyce pomoce dydaktyczne, omówiła wypracowane z uczniami techniki i metody pracy. W drugiej części spotkania, obecni uczniowie, biorący udział w zajęciach z języka francuskiego prowadzonych przez mgr Paulinę Oczkowską-Korpecką prezentowali swoje uwagi i spostrzeżenia dotyczące pedagogiki planu daltońskiego. Uczniowie szkoły podstawowej wykazali się dużą świadomością działań nauczyciela oraz ich własnych działań i zachowań wynikających z zastosowanego w procesie nauczania i uczenia się języka francuskiego elementów pedagogiki planu daltońskiego.

O sposobach integracji języka francuskiego z edukacją wczesnoszkolną mówiła w czasie prowadzonego przez siebie warsztatu mgr Elżbieta Rutkowska, nauczycielka nauczania początkowego w Aleksandrowie Łódzkim. Autorka prezentowała z pasją opracowane materiały dydaktyczne, prace swoich uczniów oraz efekty własnych działań dydaktycznych. Wielorakość i różnorodność przedstawianych pomocy, wykorzystywanych pomysłów na uatrakcyjnienie integracyjnych zajęć przedmiotowych z udziałem języka francuskiego, popartych fragmentami filmów ilustrujących codzienną pracę z dziećmi budziły ogromne zainteresowanie i uznanie uczestników warsztatu. Autorka nie ograniczyła się jedynie do zaprezentowania efektów swojej pracy, ale mówiła również o pomysłach,

które pragnie zrealizować z dziećmi w najbliższej przyszłości: festiwal piosenki francuskiej, wspólne przygotowanie wystawy „Bajki Charles’a Perraulta” czy lekcja francuskiego na terenie francuskiej restauracji.

O pracy z dziećmi w ramach projektu dydaktycznego „Język francuski i ekologia: lepsza przyszłość zawodowa w lepszym świecie” realizowanego przez Alliance Française w Łodzi opowiadała mgr Bożena Borciuch, pełniąca funkcję dyrektora kursów w łódzkiej AF. Ten oryginalny program, w którym mogą wziąć udział uczniowie wszystkich szkół regionu łódzkiego łączy w sobie elementy nauczania języka francuskiego zintegrowanego z rozwojem świadomości ekologicznej dzieci. Zajęcia prowadzone są w języku francuskim w formie warsztatów ekologicznych, również przez rodzimych użytkowników języka i cieszą się dużym zainteresowaniem wśród nauczycieli i ich uczniów.

Rozwój nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych (NTIK), powszechność dostępu do zasobów internetowych, coraz tańszy sprzęt i oprogramowanie sprzyjają włączaniu multimediów w proces nauczania i uczenia się języków. NTIK które nie tylko pozwalają na uatrakcyjnienie zajęć, ale stają się narzędziem pracy nauczyciela i ucznia w pozyskiwaniu informacji, kształceniu i doskonaleniu własnych umiejętności zawodowych czy językowych.

Blok zajęć poświęconych nowym technologiom pozwolił uczestnikom konferencji na bliższe zapoznanie się ze sposobami wykorzystywania środków multimedialnych na zajęciach z języka francuskiego. Mgr Katarzyna Paliwoda, konsultant informatyk w WODN w Łodzi w trakcie wystąpienia „Tabletowe lekcje języka francuskiego” przybliżyła koncepcję wykorzystywania tabletów w pracy dydaktycznej nauczyciela i ucznia.

Natomiast zajęcia warsztatowe „Wzbogacanie metod nauczania języka francuskiego poprzez wykorzystanie aplikacji komputerowych i zasobów internetowych” prowadzone przez mgr Magdalenę Murowaniecką i mgr Annę Pilichowską dostarczyły wielu cennych wskazówek dotyczących konkretnych aplikacji dostępnych w sieci, które mogą być przydatne nauczycielowi w przygotowywaniu i uatrakcyjnianiu zajęć z języka francuskiego, a wszystko z myślą o podnoszeniu efektywności procesu nauczania i uczenia się języka obcego w warunkach szkolnych.

Z wystąpień ogólnych warto jeszcze przywołać dwa, jedno dotyczące dostosowywania materiałów pedagogicznych i narzędzi pracy do poziomów językowych uczniów w grupach o zróżnicowanej znajomości języka i drugie poświęcone wariantowi współczesnego języka francuskiego funkcjonującego w warunkach komunikacji wirtualnej.

Pierwsze zajęcia przygotowane w formie warsztatowej zostały poprowadzone przez mgr Adrianę Kowalską, wykładowcę w Zespole Kolegiów Języków Obcych w Sosnowcu. Autorka warsztatu skoncentrowała swoją uwagę na stylach i strategiach uczenia się uczniów i sposobach dostosowania metod i technik pracy nauczyciela do indywidualnych potrzeb uczących się. Przedmiotem analiz

były materiały pomocnicze do nauczania języka francuskiego z serii *Collection Progressive du français* wydawane przez francuskie wydawnictwo CLE international, które pozwalają na indywidualizację procesu dydaktycznego na różnych poziomach znajomości języka w obrębie wszystkich podsystemów języka oraz kształconych i rozwijanych sprawności językowych.

Prof. dr hab. Mieczysław Gajos z Zakładu Językoznawstwa Stosowanego i Dydaktyki w Katedrze Filologii Romańskiej Uniwersytetu Łódzkiego skupił uwagę uczestników konferencji na sposobach porozumiewania się rodzimych użytkowników języka francuskiego w przestrzeni wirtualnej. Język, którym posługują się cyberinterlokutorzy za pomocą Internetu, na przykład podczas bezpośrednich konwersacji przy użyciu czatu, odbiega w znacznym stopniu od modelu języka dostarczanego uczniom w podręcznikach do nauki języka francuskiego czy w dokumentach autentycznych zaczerpniętych z ogólnie dostępnych mediów. Różnice te występują na poziomie każdego podsystemu języka. Biorąc pod uwagę ramy czasowe swojego wystąpienia, prelegent skupił się na analizie słownictwa używanego przez internautów francuskich. Omówione zostały podstawowe mechanizmy słotwórcze cybermowy, zilustrowane konkretnymi przykładami pozwalającymi uczestnikom konferencji na zapoznanie się z bogactwem form wyrazowych występujących w tej internetowej odmianie współczesnej francuszczyzny mówiono-pisanej. Rozważania o charakterze językoznawczym uzupełniła refleksja o charakterze dydaktycznym dotycząca możliwości i zasadności włączenia elementów cyberfrancuszczyzny do procesu nauczania i uczenia się języka francuskiego jako języka obcego.

Goście z Université de Technologie de Compiègne, dr Olivier Schoefs, odpowiedzialny za współpracę z zagranicą, dr Carole Lefrançois wykładowca języka francuskiego specjalizująca się w dydaktyce języka pisanego studentów obcokrajowców studiów inżynierskich oraz mgr Anna Wiacek-Le Verger, lektor języka francuskiego jako obcego na UTC przybliżyli uczestnikom konferencji swoją uczelnię, realizowane profile kształcenia ze szczególnym uwzględnieniem miejsca jakie zajmuje formacja językowa studentów obcokrajowców wybierających i realizujących studia inżynierskie na Uniwersytecie w Compiègne. Centrum Kształcenia Językowego UTC otrzymało w 2015 roku „Label Qualité FLE” przyznawany przez Centre International d’Etudes Pédagogiques w Sèvres pod Paryżem. Omówione zostały innowacyjne formy kształcenia realizowane we współpracy z Sorbonne-Universités wykorzystujące między innymi platformy edukacyjne i uczenie się na odległość.

Tradycją konferencji językowych stały się wystąpienia przedstawicieli wydawnictw specjalizujących się w opracowywaniu podręczników i innych materiałów do nauczania języków obcych. Na łódzkiej konferencji, dwa podręczniki do nauczania języka francuskiego: „Saison” i „Edito” wydawnictwa Didier FLE zaprezentował zebrany Rémi Gérôme, podkreślając możliwość wykorzystywania dokumentów autentycznych towarzyszących omawianym podręcznikom dla

urozmaicenia toku i form organizacyjnych lekcji. Proponowane dokumenty dają bowiem możliwość indywidualizacji procesu nauczania, pracy w parach, czy pracy zespołowej. Ważnym aspektem wystąpienia Rémi Gérôme'a było zwrócenie uwagi na przydatność nowoczesnych technologii, które umożliwiają korzystanie z zasobów internetowych dostępnych na platformie wydawnictwa Didier FLE.

Swoją ofertę wydawniczą udostępniło również wydawnictwo LektorKlett, które przygotowane publikacje prezentowało na standzie przed aulą, w której odbywały się obrady.

3. Podsumowanie

Sukcesem konferencji „Francuski drogą do sukcesu” było zgromadzenie w jednym miejscu licznej grupy nauczycieli języka francuskiego wszystkich szczebli kształcenia szkolnego, którzy są prawdziwymi pasjonatami wykonywanego przez siebie zawodu, potrafią o nim opowiadać i dzielić się z innymi własnymi doświadczeniami. I w tym zakresie, ogólnopolska konferencja, której uczestnicy szukali odpowiedzi na pytanie „Jak zmotywować uczniów i studentów do rozpoczęcia i kontynuowania nauki języka francuskiego” spełniła oczekiwania nauczycieli. Zapropozowane tematy wystąpień, przeprowadzone warsztaty czy lekcje otwarte stały się aktywnym forum wymiany poglądów i doświadczeń, sprawdzonych rozwiązań metodycznych sprzyjających podnoszeniu motywacji do nauki języka francuskiego oraz osiąganiu wysokich efektów kształcenia. Na uwagę i podkreślenie zasługuje fakt prezentowania nowatorskich pomysłów, w pełni autorskich, obudowanych samodzielnie wykonanymi pomocami dydaktycznymi i uwzględniającymi możliwość stosowania na lekcjach języka francuskiego nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, które wspomagają przyswajanie współczesnej francuszczyzny mówionej i pisanej, zarówno tej ogólnej jak i specjalistycznej.

Konferencja okazała się również sukcesem organizacyjnym. Organizatorzy włożyli wiele starań, aby przebiegła w miłej, życzliwej atmosferze, ułatwiającej nawiązywanie kontaktów formalnych, zawodowych i towarzyskich.